

CATALUNYA

ORGAN DE LA LLAR DEL COMBATENT CATALÀ
REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ MAR 72 TEL. 17770 VALÈNCIA

"On viu la lliber-
tat, es troba la
meva Patria"

Companys

Any I ■■ Núm. 1
25 Desembre 1938

5^è ANIVERSARI

DE LA

MORT NOSTRE PATRICI

FRANCESC MACIÀ

Neix el primer número del portantveu de la Llar en el V aniversari de la mort del que fou en vida primer president de la Generalitat restaurada, Francesc Macià i Llussà. I neix en aquests moments en què nosaltres, pacifistes com el nostre plorat Avi, estem en lluita contra els homes que sempre ens han fet la guerra; no perquè no compreguessin les nostres inquietuds, sinó més bé perquè no volien assimilar-les. L'esperit ancestral i absorbent dels polítics que sempre havien negat la personalitat a Catalunya són aquells que neguen als homes els drets d'evolució vers els camins que la mateixa inquietud humana porta. Els seculars enemics de Catalunya són els que avui, folls d'enveja i mancats de patriotisme, negocien amb el sagrat nom de la pàtria atorgant-se un patrimoni que, en realitat, mai han detentat amb l'aquiescència de tots els ciutadans de la mateixa terra.

Macià—cor i ànima posada al servei del poble—fou l'esperit que copsà tota la gama de les reivindicacions catalanes que el poble sustentava, i volgué posar-les a la pràctica.

El blasma contra l'injust sistema que imperava a Espanya i guià els camins de Catalunya per viarany de llibertat; pels viarany, al cap i a la fi, que demostraven la realitat i la puresa dels sentiments catalans.

Cinc anys que desaparegué l'il·lustre patriota. Durant aquests temps, i quantes experiències doloroses no ens han demostrat la veritat de les idees de l'insigne patrici!

El nostre record, estretament lligat al que en vida fou Macià, ha de convergir, indefectiblement, en tot allò que ell sempre havia estat.

I la nostra fermesa augmenta; la nostra decisió es multiplica i les conviccions s'apresten a la lluita que ha d'ésser definitiva pel bé de la independència d'Espanya i de les llibertats de Catalunya conjuminades i foses en la mateixa fe i en la mateixa sort.

Si avui l'invicte Avi—recordeu la nitidesa dels seus ulls?—fos viu tornaria a blasmar, no adolorint-se per l'acció traïdora dels còmplices de la invasió, sinó com a fet evident de la veritat que ell, més d'una vegada havia mantingut. Els fets son massa dolorosos perquè poguem entretenir-nos en escatir la raó que mantenia les seves accions.

Símbol de Catalunya fou en vida Francesc Macià. Símbol és encara avui i la seva imatge preclara tots els catalans la serven latent en el més recòndit de la seva ànima.

Avui que les terres ibèriques enrogeixen de vergonya per l'afront de veure's trepitjades per allaus estrangeres els nostres pensaments han d'anar dirigits a aquell home que, més d'una vegada, havia dit quins eren els autèntics patriotes: Si els que mercadegen amb el seu nom o bé els que ho senten en la seva carn.

Una munió de pensaments envaeixen el nostre magí, però nosaltres, en honorar la memòria del gran lluitador, únicament pensem en una cosa que neix espontàniament del nostre pit: la República. I la República fou la que compregué Catalunya i Catalunya ho donarà tot pel seu triomf. Els catalans som els que no hem d'oblidar aquests postulats. Lluny de la terra, o a la terra mateixa, hem d'ésser els primers de lluitar, de vèncer, els enemics tradicionals de la llibertat dels pobles i dels homes.

La Llar ens crida

Català que lluites per la grandesa d'Espanya lluny de la teva terra i prop del perill de la vida: al rebre aquest full a les teves mans, pensa que «CATALUNYA!», més que un periòdic, és una lletra emocionant dels teus germans de més enllà de l'Ebre; pensa que és la veu dels teus companys de la Llar Catalana, que et parla de tot allò que més estimes, que t'ofrena la seva col·laboració, que vol orientar-te dins la nuvolosa confusió del teu pensament, que és el teu consol en les hores de dures penes espirituals i que t'ençoratja perquè no defalleixis en la lluita contra l'enemic fins a aconseguir la victòria.

Tenim tantes coses de què parlar!...

Nostres idees i pensaments, els records i les emocions, les penes i les alegries, les gestes heroiques del valent soldat que resten desconegudes, i tantes qüestions interessants que ens distingeixen, com la cultura, la indústria, l'art, les tradicions i la història, que romandrien oblidades si no les recollíssim i gravéssim en lletres catalanes.

La finalitat del nostre periòdic, doncs, és escriure amb tot l'entusiasme i el major encert possible, al caliu d'aquesta parla en què renequem de nostres penes i enlairem les victòries, tot allò que sigui d'interès pels catalans que, repartits d'ací d'allà, escriuen amb la seva sang aquesta plana tràgica de la història d'Espanya.

Una de les coses que ens proposem tractar és l'antiga qüestió espanyola i la nostra conducta moral i social mentre romanguem allunyats de casa nostra, i amb aquest propòsit podem avançar el nostre criteri.

Catalunya i Espanya són dues circumferències concèntriques dins les quals caben tots els esforços d'aquells que vertaderament saben estimar la Pàtria fins a morir per ella.

La història de Catalunya és la d'Espanya, i si algú encara en dubta que alci les llores dels nostres germans morts per la llibertat en les terres llunyanes de Castella, Andalusia, Terol, Extremadura i Llevant. Em plau subratllar aquestes paraules per tal que hom sàpiga que «CATALUNYA!» és un crit més d'entusiasme per la independència d'Espanya.

JOAN TOUS

Combatent Col·laborant a CATALUNYA!
ajudaras a la seva expansió.

Macià: Apòstol;
esfinx de llibertat i de noblesa
germà nostre, geni sagrat,
exemple, austeritat,
pròdig de sentiments
i amor al poble.

Fa cinc anys vas fugir...
però, restes etern a casa nostra
Avi... Avi! Perquè després d'ahir
ens han ferit a voltes?
Tu ets avi i ets fort
igual que una muntanya amartelada!
d'aquella dolça terra
que és tresor
foc, bondat, patriotisme, amor!
i que té una bandera d'or i foc...
que és tan barrada!

LLUIS CANET

Nadal - 1933 L'avi Macià - 1938 C A T A L U N Y A

Nit sense estels...

Una boira espessa, humida, gris, cavalcava damunt la ciutat dormida.

Els ocells de la rambla, neguitosos, de branquilló en branquilló, blancs per la gelada de la nit d'hivern, deixaven el niu tebi. Més avall, en la negror de l'aigua del port les siluetes dels vaixells innumers gronxaven les seves còrpes damunt la catifa obsessionant...

Gisclava un aire fi, per damunt les teulades de molts emblanquida, travessava les muntanyes veïnes i, alat, feia camí a les terres altes.

Passaven els bòlids bronzents clavant els seus punyals de llum en la boira espessa, arrencant tornallums a l'asfalt, camins de cara neta.

La llum brillant, cansada, dels fanals, s'adormia en la boira d'horitzons falsos, esmunyadissos...

Ni les llums afegides dels comerços que envaïen el carrer amb les taules guarnides, plenes de menges envoltades de paper de plata. Ni el crit rebel dels galls de cresta roja, arrancat a l'animal caciquisme dels seus corrairs rurals.

Ni els vianants innumers, mig sorpresos de la inconeguda cara plorosa de la ciutat nocturna...

Reg trencava la profètica tristesa de la ciutat adolorida...

Un ritme de «jazz» llunyà, per les ondes invisibles de l'espai sonor treia el nas per la boca eternament badada de l'altaveu xiuladís. Melodia suau, monòtona, d'un blues esgarriofosament trist...

Als campanars llunyanos el bronze que cantava, a contracor, festa. Filtradis pel prisme negre de la tristesa immensa feria les oïdes, com si toquessin a morts...

I era Nadal...

25 de desembre, Nadal de 1933. Caminaven les hores en la nit...

Ni lluitaren en l'aba, temeroses, corgelades... crepuscle covard.

La nit passava, sense estels... El dia avançava, neixia, sense llum, gris plom, color únic, standard...

Sis, set, vuit, nou, deu hores, el punyal del dolor anava a clavar-se al cor del poble...

Onze hores, ONZE HORES... llargues, reposades, com onze llàgrimes doloroses, plorades per les campanes dels cloquer del palau de la Generalitat de Catalunya...

El so de l'onze, s'agegantà en un creixent, immens, ritme de czarda, altisonant, cavaller en l'aire fi del desembre corgelat enfilà el camí dels espais immensos, mißsatger de trista nova. Ressonava la veu per serrades, vi'es i planes.

EL PRESIDENT MACIÀ, L'AVI, HAVIA MORT!!!

Onze hores, 25 de desembre. Nadal de 1933...

Les guadralspes de dol cobrien l'ànima, la terra de la Catalunya renaixent...

CATALUNYA ELS CATALANS HAVIEM PERDUT L'AVI...

Front de Llevant. Serralades de Javalambre. Neu als cims, valls pro-

fondes d'un verd que ho envaeix tot, el rierol d'aigua de neu camina a la mar que s'endevina en la brillantor llunyana al peu de les terres baixes, on la vida corre suau.

Tot ho semi-il·lumina el sol trist de desembre...

Al fons de la vall, la xemeneia blanca de la masia de teules rogues lluca amunt, escala dels espais, un caragol de fum que l'aire giscladís escampa.

Fa fred, un fred sec que s'enfonsa fins els ossos travessant la roba prima d'istiu...

Durant la nit ha caigut una pluja de neu prima que ara es fon, escorrent-se l'aigua pels esbardells de la pedra, camí a la vall profunda...

Els cims son blancs...

Les sabates s'enfonsen en el fang de les trinxeres...

NADAL DE 1938!!!

El nostre món es aquí, sembrats en els solcs de llargèria immensa, que travessen muntanyes vorejant les serralades de cara a l'Oest...

Arrenquen allí baix al peu de les platges de l'Est...

Moren al Sud, a las platges properes a la Màlaga roja...

El fum surt d'entre les pedres de les xavoles enfonsades a la terra, els ulls vigilants, atents, del sentinella es claven en les serres de davant, on el món de la injustícia té cursal, l'Ibèria negra, envaïda, gemegant, sota la sola dura com les seves carns, de las sabates dels porcs de sempre...

El calendari fumat ho diu. 25 de DESEMBRE, NADAL...

La llar nostra és llunyana.

La terra nostra, Catalunya, és enllà, rera els serrals...

Però una presència d'ella immoridora és amb nosaltres, viu dintre nostre... ens fa fermes!!!

L'EXPOSICIO DE LA LLAR

Avui, 25 de desembre, serà clausurada la gran Exposició de guerra que aquesta Llar va inaugurar el propassat mes de novembre.

De l'entusiasme que ha desvetllat és una prova eloqüent el gran nombre de persones que han desfilat per ella. Fins el dia 20 d'aquest mes la portaven visitada un percentatge elevadíssim de combatents. El total de població civil i militar, que ha visitat l'Exposició és d'unes 175 mil persones.

D'aquesta Exposició s'ha filmat una pel·lícula que més endavant serà projectada a València.

Els motius que impulsaren a la Llar a realitzar-la foren la necessitat de demostrar, a través d'ella, la capacitat creadora del poble espanyol. Les seves indústries de pau, transformades en indústries de guerra, i tota la gama de fets que la guerra ens ha obligat a viure.

CATALUNYA!! es la màgica paraula, efluvi de les emocions més sentides, l'anomenen cada dia i mil voltes els nostres llavis, sempre amb un desig fresc, incansable, que paladagem. Mai havíem sentit tant profunda, viva, l'arrel del nostre catalanisme en l'ànima popular...

Catalunya té un altar en el cor de cada català. I cada dia creix...

Nadal a Catalunya, tradicional, arrelat a l'ànima del poble.

Record inesborrable del nostre ahir d'infants, la llar del foc encesa, espetegant, el «tió» davant els nostres ulls d'infant, feia el miracle d'obrir les seves entranyes plenes de llaminadures.

Ara tot és lluny...

Son tres Nadals, als solcs de les trinxeres, lluny de la terra estimada dels nostres...

1933-NADAL-1938.—Ja cinc anys tremolaven els sons de les campanes. L'avi Macià moria!...

L'Avi, de figura cavallerívola, cabells blancs, ulls b'aus, ferm cor, un gegant, amb un cor d'infant il·lusionat.

L'Avi, somniador il·luminat, que havia retrobat, amb el seu esforç d'apòstol rebel, la Catalunya política.

L'Avi, PRESIDENT DE CATALUNYA, just, magnànim, gest i crit de la Pàtria antiga, que amb sava novella petjava ferm, camí de la llibertat immensa, total...

1933-NADAL - MACIÀ - 1938 - CATALUNYA...

Presència anímica, més ferma que la real, de les coses que camí a la llibertat, via dels homes i dels pobles a la llum immoridora, pren vida en nosaltres il·luminant-nos l'ànima de llum clara, que es efecte d'estimació, admiració i devoció, entusiasme i sacrifici, en una subordinació humana, total, generosa, sense dubtes ni vacil·lacions...

MACIÀ era així, la pedra blanca que senyala l'estat de próleg a la llibertat total.

L'Avi era el capità ideal de la nostra gran lluita catalana d'ahir, com ho hauria estat d'avui...

Ell ens arrengrerà fent-nos soldats fermes de la llibertat i de la Pàtria, ens ensenyà a preveure el camí prematur de la lluita contra l'Ibèria negra, antilibertadana, anti-intel·ligent, anti-obrera, l'estimarem, l'obedrem cegament, jerarca indiscutible de la nostra doctrina nacional.

Fa cinc anys, una realitat, cruel pel febles, il·lumina la vida de la terra màrtir, dels seus fills. Terres d'Ibèria endins, milers de catalans, nets de l'Avi Macià, agafen el fusell amb les mans endurides, que ahir, com demà al taller, a l'oficina o el camp, ploma, falç i martell, cantaven l'himne a la vida digna del treball...

Milers i milers també... han trobat la pau en la terra, amiga lleu...

Fa cinc anys; però la presència és amb nosaltres, CATALUNYA. L'AVI MACIÀ, VIU EN NOSALTRES INOBLIDABLES, immoridors, estels del nostre camí...

NADAL, a la trinxera... neu als cims... foc al cor...

En el cinquè aniversari us recordem, avi Macià, ahir com avui, soldats de la doctrina heroica que ens posàreu a l'ànima, testimoni immoridor de la vostra gran gesta...

PER LA LLIBERTAT, PER CATALUNYA.

AVI MACIÀ, PRESENT!!!

GASSOL D'IGUALADA

Trinxeres de Llevant, Nadal de 1938.

El caràcter de la nostra guerra; els mòbils que mouen les apetències dels exèrcits invasors, han estat palesats amb gràfics demostratius i eloqüents.

La unitat dels pobles ibèrics entorn del Govern de la República; l'aportació de Catalunya a la guerra i la seva economia, forta i puixant, com a base primordial de la reconstrucció d'Espanya.

Podem dir que l'objectiu que perseguirem ha estat aconseguit: unitat entorn del Govern de la República.

Va néixer aquesta Exposició, però, a l'escalf dels múltiples soldats catalans que es troben enquadrats a les files del gloriós Exèrcit de Llevant. Ells són en realitat els qui poden usufructuar el nom de Catalunya, palesant el seu desig d'aixafar totalment les hosts invasores.

G.

ORGANITZACIO

Tots els companys que vulguin ésser fermes col·laboradors de la Llar ajudant-nos en la nostra tasca d'organitzar els grups d'Amics, poden escriure'ns, tenint en compte d'especificar bé, si seran delegats de Batalló, de Brigada o de Divisió.

En aquest departament hi ha correspondència pels següents companys:

Josep Porta Tarrasa, Emili Bellapart Roca i Artur Dasca Pié, tots els quals poden passar a recollir-la o indicar-nos on podem trametre-la.

PROPAGANDA I PREMSA

Llibres catalans

De venda en la Llar: «Nits de Sevilla», a 1,50 pessetes. «El feixisme internacional preté dominar Espanya», a 15 pessetes.

«Per la Independència d'Espanya», a 1 pesseta.

«El P. S. U. per la Victòria», de J. Comorera, a 0,50.

«Guerra-Victòria-Demà», de Miquel Duran, de Valencia, a 2 pessetes.

A totes les organitzacions de Catalunya ha estat demanada la tramesa de les seves publicacions. A mesura que vagin arribant seran anunciades en aquesta secció.

FINANCES

Es fa avinent a tots els companys que s'han interessat per efectuar el normal pagament dels seus carnets que la setmana vinent seran tramesos als responsables respectius segells i fulls de cotització amb la qual cosa es regularà aquesta.

PAQUETS

Ha estat inaugurat el servei de tramesa de paquets pels combatents, des de Barcelona a Valencia i vice-versa.

A l'avinguda de Nicolau Salmeron, número 4, podrà fer-se lliurament de paquets tots els dies, de 10 a 1 i de 4 a 6.

El pes màxim serà de 15 kgs., éssent d'aboluda necessitat que vagin ben encaixats i recoberts d'arpillera.

A Barcelona podran ésser lliurats al Passeig de Pi i Margall, 65 (Servei de Paquets al Front de la Generalitat de Catalunya).

viant allò que porta en si el desig de llibertats de Catalunya.

Llibertats de Catalunya, junt amb la nova Espanya que es forja amb sang per a lliurar-se per sempre dels traïdors i butxins que empresonaren fins que el poble unit n'obri les portes, el més estimat del que avui és a la direcció del nostre país. Llibertats de Catalunya, per a sentir-se honrada lluitant per amor a Catalunya, no solament al costat de tots els espanyols que es sentin patriotes amants de la seva terra per a lliurar-la de la grapa negra, sinó per a lliurar junt amb tots els democràtes i treballadors del món, el cor dels quals avui bateja al mateix ritme que Espanya vessa la seva sang per la seva independència.

Llibertats de Catalunya, per a ésser forta, per a ésser lliure, per a sentir la profunda emoció d'honorar la memòria de l'Avi seguint la seva obra: lluitant fins a morir, si precisa per a revaloritzar les nostres nacionals en el cor del mateix poble; éssent Catalunya, en tot el que pugui, un exemple lluminós per a la resta dels pobles d'Ibèria, que tots a l'hora ofrenen avui, el millor dels seus fills i amb els quals farem una Espanya nova, com la volem els veritaders espanyols, com la volgué, i per això lluità el nostre estimat Macià, a quina expressió de "CATALANS"! tots ens unim per a la victòria.

MIQUEL NAVARRO
Comissari delegat de Guerra

L'Exèrcit de la República compta en els seus rengles amb homes que l'honoren. El cap de l'Exèrcit de Lievant, general Menéndez, es un d'aquests. Sota les seves ordres combaten milers de catalans convençuts que la causa de la independència d'Espanya és la causa comuna de la nostra estimada terra. I sabem també que tots junts, ben agermanats els espanyols, farem possible el triomf de la sagrada causa d'alliberar el nostre territori de les allaus estrangeres que l'han envaït.

La doctrina de la desigualtat humana

A la guerra del 1914-1918 seguíren uns anys de pacifisme i d'humanisme idil·lic a alguns països d'Europa. No hi haurà més guerra, es deia el poble, i hom reconeixia el dret de tothom a una vida material confortable i una educació superior. Ningú s'atrevia a discutir aquest dret del poble (dels humils, dels desheretats) a una vida digna i veritablement humana.

De fet els països s'armaven més o menys descaradament i en cap país (excepte a la U. R. S. S.) els drets dels humils foren atesos. Es feren, sí, assaigs importants, per exemple, el portat a cap pels socialistes vienesos... fins a l'any 1934; però les millores així obtingudes afectaven a una part molt petita del poble i deixaven en peu l'estructura social i econòmica que n'impossibilitava la seva aplicació general. El dret del poble a una vida millor, no era discutit per ningú. Teòricament, ningú s'atrevia a negar-lo. Eren anys d'humanisme sentimentalista. Hom creia en el progrés, en la col·laboració dels homes i dels pobles, sense voler distingir entre explotat i explotador. Briand i Stresemann foren famosos. I quan es recordava que e's homes dels pobles antics, els egipcis, per exemple o els indús, havien estat dividits en "castes" o bé quan es llegien documents sobre e's progrms de l'edat mitjana, hom tenia una sensació a l'ensems d'estranyesa i d'alleugeriment. Hom solia dir-se: tanmateix la humanitat progressa; «això» (els progrms, les castes), ha passat i no podrà repetir-se més.

Doncs bé; avui els pacifistes d'aquells anys han de reconèixer, que aquestes conquestes que ja creïem assolides per a sempre tornen a estar en litigi... àdhuc teòricament. Hitler i Mussolini volen arrebastar-nos-les. Avui (que s'estorin els pacifistes de bona voluntat, si és que encara en resten) hi ha homes, àdhuc homes erudits i seriosos, que neguen el dret de tots a una vida millor. Hi ha gendarmes que executen nous progrms i hi ha professors que escriuen llibres per a demostrar "científicament" la raó d'ésser dels progrms. Avui hi ha revistes "científiques" i periòdics importants que escampen una nova doctrina: la doctrina de la desigualtat humana i diuen que uns homes (e's aris, i dintre d'aquests els germànics) han nascut per a ésser senyors i uns altres homes (els restants: jueus i no jueus) han nascut per a servir-los. Per aquests homes «superiors», afegeixen, l'estadi ideals dels pobles és el de la guerra.

Els que escampen aquesta nova teoria s'inclouen, naturalment, entre els senyors. Hi introdueixen petites

variants segons es trobin a Roma, Berlín o a Burgos; però el seu llenguatge és el mateix, les seves idees són iguals i la seva finalitat idèntica. Volen restablir i justificar la desigualtat dels homes dividint-los novament en castes.

Que aquestes teories son monstruoses?

Tot el que es vulgui, però el fet és que hi ha qui les defensa i en nom d'elles es llença a la conquesta del món. Són les doctrines d'un monstre que ha nascut del pacifisme i de l'hu-

manisme sentimental de la post guerra europea. Són les idees del feixisme.

Per això convyé no oblidar que amb els monstres no s'acaba més que d'una manera: matant-los, esclafant-los. Mort el feixisme podrem pensar altra volta (menys idil·licament) en la conquesta de la vida millor que teniem a l'abast i que avui el feixisme ens discuteix i ens vol arrebastar.

A. VIDAL

Desembre, 1938.

En l'aniversari...

Combatent: En arribar a les teves mans el primer número del portantveu de la nostra «LLAR DEL COMBATENT CATALA», estic segur que tindràs la mateixa alegria que he sentit jo a l'assabentar-me de la realització del fervent desig dels companys dirigents de la Llar, de dotar-la d'un mitjà d'expressió que reflectís amb continuïtat les manifestacions de l'esperit del combatent català.

Es, doncs, un periòdic editat i redactat per combatents, i adreçat també als combatents; tot això té tanta importància, al meu concepte, que ha estat la causa que jo hagi trencat el propòsit ferm de no tornar a escriure res mentre no assolís la victòria, i heus ací que novament em poso davant unes quartilles decidit a escriure quelcom que ens recordi a tots, allò que fou guió fonamental de la vida d'en Francesc Macià.

No voldria però, que fos aquest un article més dedicat a enaltir la seva figura simbòlica amb acurada forma literària, on hi trobéssiu paràgrafs brillants, imatges belles, i elevats tons de lloança a la vida d'un home que ho sacrificà tot rera l'ideal de llibertat dels homes i del pobles del Món.

Voldria que tingués la virtut d'aconseguir de cadascun de vosaltres uns instants de concentració mental aplicada a recordar els fets heroics que il·lustraren la seva vida, i que després del seu traspàs es reflexen inexorablement en les nostres actuacions.

Les gestes de l'AVI engendraren a Catalunya un moviment pro llibertats, del que fou suport, en nombre considerable, la joventut catalana, i tal vegada tú, combatent que em llegeixes, vares ésser un d'aquells minyons que al conjur de la seva veu abrindada, aprenies com s'estimava Catalunya, i com es defensaven les seves llibertats. Continua seguint amb entusiasme creixent la vida de lluita que és un honor per a la Joventut, i fes-ho amb coratge, amb el braó inconfusible de què sempre has donat proves, i que és, en aquets moments, necessari com mai.

La traïció d'aquells éssers desprezables, que no estimen la seva pàtria, més que quan es beneficien —materialment—d'ella, t'ha portat a les trinxeres en defensa de la República, mot on s'incloïen totes les aspiracions polítiques i socials dels pobles d'Ibèria, i és en aquest lloc d'honor on dones la prova més feient de la teva formació política. Ets part integrant de l'heroic Exèrcit de la República, que meravella el Món amb la seva resistència, que pas a pas es perfecciona, i que no es llunyà el dia en què, passant a l'ofensiva, guanyarà la pau per a tots e's pobles del Món. Aleshores quan la reconstrucció del País ens obligui a tots a treballar intensament per aconseguir aixecar una gran Ibèria, damunt de tantes runes, serà més indispensable que mai la mútua comprensió.

Heus ací la teva tasca d'avui quan al llegir-me records passatges de la teva vida i, amb l'experiència d'ara, vulguis treure'n conseqüències; parla als companys andalusos, castellans, murcians, estremenyos, valencians, bascos, etc., que lluiten al teu costat, de la teva terra, de com és desenvolupa allà la vida, de les teves aspiracions, obre el teu cor ge-

COMBATENT! "CATALUNYA!" HA D'ESSER PER A TU UN AMIC ÍNTEM. UN AMIC EN EL QUAL POTS CONFIAR. COL·LABORA-HI!

nerós de bat a bat als altres germans d'Ibèria i fes que ens conguin a fons, perquè coneixent-nos ens estimaran, i quin millor record el dia de l'aniversari de la mort de l'AVI, que haver incorporat als rengles dels qui estimen Catalunya, aquests braus minyons d'altres terres que, juntament amb tu, defensen la República.

JOSEP MONTES

PROMETENÇA

Entre les múltiples dades històriques de Catalunya, una de les que més relleu té és la del 25 de desembre: data dolorosa pel nostre poble.

S'escau en tal diada l'aniversari de la mort del fervent patriota Francesc Macià i amb ell el nostre poble perdia la verdadera encarnació de l'austeritat i l'honradesa política. La vida de lluita que menà el que fou primer President de Catalunya es llarga i plena d'obstacles, però sempre sota un signe de fermesa i voluntat insuperables.

Comença la seva vida política ja passada la joventut, però ho fa amb entusiasme i impetu d'adolescent. Les seves idees dintre del catalanisme són d'una concepció nova que desplaça el vell catalanisme metòdic i amb continuades anomalies. Fins aleshores el catalanisme no es més que una força idònia sense línia segura a seguir i sense que arribés a arrelar al sí de les masses, preocupades del tot en les qüestions socials del moment, per fixar-se en els primers passos del catalanisme polític.

Però amb l'entrada de Macià al catalanisme, aquest sembla pendre ja un caràcter polític, entrant a una etapa de superació.

Comença ací el peregrinatge de l'Avi, portat pel seu entusiasme a deixar tots els avantatges aconseguibles en una època de claudicacions i es veu obligat a passar a l'exili, conservant però, incòmode el seu amor a la Llibertat i a Catalunya. És ell qui durant el període de la dictadura escampa arreu del món l'anhel del nostre poble; les ansies de superació i de llibertat de Catalunya són reconegudes per terres d'Amèrica, i és allí on troba l'escalf que li neguen a la democràcia França. Però es ací on s'afirma la fe de les masses populars en el gran Patria. L'intent de Prats de Molló és l'afirmació categòrica de la voluntat de Catalunya.

Però on Macià comença el seu treball de gegant és a la preparació de l'adveniment de la República. Pocs jornades abans del gloriós 12 d'Abri, Macià retorna a Barcelona i convoca l'Assemblea d'Esquerres on afirma rodonament que no pot prosperar un catalanisme, sinó és nat en el poble que treballa i pel poble que treballa.

Uns dies després demostrava davant l'astorament del món i de tota la política espanyola, la força creada per la Unitat existent a Catalunya a l'ensems que assolía infiltrar a les masses el sentiment de catalanitat.

Però Macià amb aquell amor seu innat, a la Llibertat dels homes i dels pobles, reclama per totes les terres d'Ibèria, aquella llibertat tant cobejada per tots els catalans, i els ofereix suport i la més entusiasta cooperació. Fou així que portà a terme un ag'utinant de totes les forces catalanes i aconseguí llençar-les amb decisió a la lluita per anorrear per sempre la tirania borbònica que humiliava Catalunya i desdenyava Espanya amb al·lusions permanents de patriotisme xavacà.

Macià moria tot just començada

la seva obra, però al morir deixava a la seva ombra venerada una sembra fecunda que al seu dia fructificaria.

De fet, reviscolà el 6 d'Octubre, però per si no fos prou el 19 de Juliol quedà demostrat plenament. Tot Catalunya s'aixecava airada, ferma, contra tots aquells que intentaven acabar amb les llibertats conquerides. Per això el record de l'Avi, té per nosaltres, catalans, un sol sentit que és una norma; austeritat i noblesa en la lluita política, que encarna la plena convicció de quin és el nostre deure.

Enguany té per nosaltres, més tristors la data d'aniversari del seu traspàs. Lluny de la terra, impossibilitats de retre-li l'homenatge de tots i de cadascun. Però sabem que no ens trobem allí per tal de complir un deure: defensar les llibertats dels homes i dels pobles, i el millor homenatge que pugui escaure al venerat Francesc Macià es prometre que mai mancaran els catalans allà on es ventilli un problema de llibertats humanes.

ANTONI LLANAS

Si a un soldat li pregunten perquè lluita us respondrà, clar i concret, «per foragitar els invasors de la nostra pàtria». El treball magnífic que ha sabut dur a terme en aquest sentit Francesc Ortega, Comissari Inspector de l'Exèrcit de Lievant, és la demostració evident del valor específic que té el nostre Exèrcit. Un exèrcit que sap perquè lluita es invencible, i això es deu al treball polític constant i fructífer del gloriós Còs de Comissaris que tants heroïs ha donat a la causa de la República.

EL PATRIOTA

Francesc Macià fou abans que tot un patriota amant d'una Catalunya lliure, feliç dins un règim de democràcia i comprensió del qual la seva pròpia conducta d'austeritat i honradesa són viú exemple.

Per això sapigué ap'egar al redós de l'enunciat del seu nom, tots els catalans amants de la seva terra; tots els que veïen en l'Avi el fervent ideal i preocupació pel millorament de les condicions de vida del seu poble al qual dedicà, juntament amb els seus pensaments, la seva vida de treballs i de lluita.

Avui el seu nom continua éssent un símbol.

Simbol que reencarna en l'exelència de l'estimat per tots els catalans Lluís Companys, el qual al seu fervor de democràcia i català uní la seva condició d'antifeixista que ha sapigut sofrir en la seva pròpia carn, el que és l'escarni i l'odi a tot el que signifique honradesa i llibertat, d'aquells que volgueren vendre el nostre poble perquè les cadenes en què l'havien subjugat els semblà que s'afeblien Lluís Companys sap ésser fill de Catalunya i guardador, el més veement, de l'ànima activa de l'Avi en l'hora actual de lluita. L'hora actual de lluita que ens demana abans que tot, ésser patriotes: estimar la nostra terra, avui escarnida perquè uns mals patriotes que tenint el deure de defensar-la obriren les portes a la invasió i al crim del feixisme, que tenia d'ésser importat perquè mai aquesta planta podia néixer al nostre sòl.

Per això avui més que mai, el poble espanyol tot, comprén el poble català; sap honorar la memòria del qui viurà sempre en el nostre cor, Francesc Macià, com sabrà donar el seu meregut, a aquells que tractin de deshonrar aquesta memòria, des-

DE CATALUNYA ESTANT...

De «la humanitat»

Sortida de Catalunya

Quarts de tres de la tarda, un dia de la fi d'octubre a Barcelona... Van pujant dalt d'un autocar deturat al pas lateral de la Gran-Via davant l'Associació d'Amics de la Unió Soviètica, els passatgers que han de marxar, en representació de la República espanyola, cap a la URSS. Terra llunyana i llarg viatge. Uns comiats breus y efusius de familiars i companys, i el cotxe arrenca amb aire apressat.

Heus aquí una il·lusió nostra que està a punt d'ésser satisfeta. Anem a la Unió Soviètica, visitarem algunes de les seves principals ciutats, assistirem a diversos actes de la commemoració de l'aniversari de la Revolució obrera; veurem la gent, les velles cases, els edificis nous, el paisatge perenne, la fesomia del país. I el nostre interès creixent per l'experiment soviètic trobarà un insubstituïble element de judici en aquesta visió directa de la realitat.

Hem travessat els suburbis de Barcelona, el coll de Montcada, el Vallès. No fa gaire bon dia. El cel és rífid i el vent és fort. Ha plogut al matí i tornarà a ploure a la tarda. Sol i aigua del cel marquen el contrast d'aquest temps variable.

Anem travessant camps i boscos catalans sense deturar-hi la nostra mirada. I és que pensem en els països estrangers per on hem de passar en trànsit i en el país llunyà, que és el terme i l'objectiu de l'excursió col·lectiva.

Ve un instant, amb tot, que sentim gairebé materialment, l'estirada d'una força poderosa, profunda i irresistible, que ens abreu cap al paisatge posat davant dels nostres ulls. Així ens va succeir en arribar al Baix Montseny i va accentuar-se en entrar als boscos de les Guilleries. Declarem que no ho havíem previst. Però com que verament forma part de les nostres impressions de viatge —la primera i una de les més fortes— ho consignem ací. D'altra banda, nosaltres mateixos sospitem que l'atracció del paisatge català, damunt la nostra ànima és una clau psicològica per a explicar moltes de les nostres impressions davant els altres països.

Bella terra, la terra catalana. Prop del Montseny, la vam veure aquella tarda en un esclat extraordinari de bellesa. Del cel esqueixat de núvols grisos i clarianes blaves, entre ruixats i raigs de llum daurada, vam veure la boira blanca. De primer va enganxar-se als cims i a les carenes i aviat va arrossegar-se fins a la vall. S'aclearia i s'espessia, alternativament, mentre l'aigua brillant degotava dels arbres. Rajaven muntanya avall, quasi verticals, els saltants ràpids, i en els torrents inflats i tèrbols, l'escuma coronava de randes de blancor movedissa els grossos còdols. Potser mai no havíem vist tan bella, tan atractiva, tan dolça i esquerga alhora —és a dir, tan catalana— la terra de Catalunya. Potser mai no havíem sentit tan forta l'emoció de l'amor fillal.

Hauríem dit que la terra nostra s'havia engelosit en saber que, tot travessant-la, teníem el pensament posat en altres terres. I abans no ja deixéssim per una mesada, va voler mostrar-se davant nosaltres amb les millors gales que no són pas les jotes de luxe, sinó les línies i la claror i els colors de l'ànima.

Així la terra nostra va aconseguir, damunt nosaltres, allò que ella volia: que no sols no l'oblidéssim quant en fóssim lluny, ans encara que ens n'enduquéssim una imatge recent i enci-

sadora. Durant tots aquests dies, enmig dels camps del Lenguadoc i pels carrers de París i Londres, ens ha acompanyat inseparablement aquella imatge de la terra catalana, la dels boscos de les Guilleries en la tarda d'un dia autumnal, sota la pluja i la boira i amb un raig de sol de posta, que de tant en tant daurava els avets de la muntanya i els pollancre de les valls i les torrenteres. I en aquella imatge ressaltava un meravellós efecte de llum: el sol damunt un grup d'arbres amb les fulles grogues. Or damunt d'or, glòria de la llum viva.

D'aquest imatge que Catalunya mateixa ens va donar, per tal que la guardéssim, en el moment de la sortida cap a la URSS, en compremem la significació. És aquesta: fidelitat infrangible a Catalunya i amistat lleial i activa amb els altres pobles que tenen, essencialment, el mateix ideal: la justícia dins la llibertat.

A. ROVIRA I VIRGILI

De «la rambla»

Guadalajara-Xang-Hai

Xang-Hai era fins avui un nom de perfum barat, de «cabaret» caòtic, d'express de pel·lícula, de fox lent i d'algunes coses més, els noms de les quals sentim no recordar...

Però ara, de sobte, amb les últimes notícies arribades d'allà, s'ha convertit quasi en un nom de front, en una dolça paraula evocadora de plantofades, de cops rotunds, de massos trencats i ulls de vellut... Perquè a Xang-Hai, lector apreciat, va haver-hi ahir una batalla campal.

Resulta que un mariner italià es va trobar amb un mariner nord-americà i el va matar, senzillament. Després va donar un visca al «duce» i va continuar endavant xiulant una bonica tonada napolitana.

Llavors va començar la batalla. Els llanquís se les empenyeren a plantofades amb els italians. Aquests, angoixats per no posseir una superioritat numèrica de cinquanta per un, demanaren reforços. Arribaren cent italians més, armats amb pistoles. Després arribaren francesos, que venien a ajudar els nord-americans i més nord-americans que venien a ajudar els francesos. La cosa s'anava posant lletja. Les plantofades se sentien ja a Madagascar.

El Quarter General italià va enviar reforços i, al seu torn, el Quarter francès va reforçar tot el que es podia reforçar amb tal força, que la batalla campal anà disminuint fins a acabar-se. Centenars i centenars d'ulls «imperials» italians portaven un bell color morat. Començaren a passar lliures, plenes de camises negres amb benes blanques...

Afortunadament, mister Chamberlain no hi va enviar cap vaixell de guerra... Si no, el resultat hauria estat ben diferent.

Els mariners francesos i nord-americans deien després amb orgull, mostrant els seus punys adolorits:

—No seran solament els espanyols! La nostra Guadalajara s'anomena Xang-Hai...

I un veterà nostre de l'Ebre, que es troba de permís i que ha llegit aquestes línies, ha comentat somrient:

—Que dimoni! Per poc es comença...

EVSEY

COMBATENT; COL·LABORA AL PERIÒDIC DE TOTS ELS CATALANS

NO PASSAREU!

No passareu i si passeu, serà damunt d'un clap de cendres; les nostres vides les pendreu; nostre esperit no l'heu de pendre. Mes no serà per més que feu, no passareu.

No passareu i si passeu, quant tots haurem deixat de viure, sabreu de sobres a quin preu s'abat un poble digne i lliure. Mes no serà per més que feu, no passareu.

No passareu i si passeu, decidirà mes tard la història entre el saïó que clava en creu i el just que hi mor, de qui es la glòria. Mes no serà per més que feu, no passareu.

A sang i foc avançareu de fortaleza en fortaleza, però, que hi farà, si queda en peu quelcom més fort: nostra fermesa. Per ço cantem: Per més que feu, no passareu.

APEL. LES MESTRES

Parlamentaris catalans

Aquests dies ha estat per terres llevantines una representació de diputats del Parlament de Catalunya. Després d'haver visitat el front d'Andalusia, Extremadura i Centre dita comissió, composta dels senyors Andreu Abelló, Fronjosá, Dalmau, Cerezo i Josep M. Poblet, secretari, ha fet una visita al front de Llevant. Primer, però, visitaren l'Exposició de guerra, de la qual feren grans elogis i felicitaren els organitzadors.

Més tard es traslladaren al Quarter General de l'Exèrcit de Llevant, on saludaren el general Menéndez en nom del Parlament Català i del Govern de la Generalitat, contestant l'il·lustre general agraint pregona-ment la deferència. A l'endemà feren una visita a diverses unitats de l'Exèrcit i pogueren constatar l'elevada moral de tots els combatents. També saludaren molts catalans que, conjuntament amb altres fills d'Ibèria, lluiten per la independència d'Espanya.

L'ur visita despertà gran entusiasme i es digne de remarcar el cas d'un combatent català el qual, amb llàgrimes a's ulls, els digué que, quan tornés a Catalunya ho faria vençut el feixisme invasor i per la carretera.

En el P. C. d'una Divisió foren obsequiats amb un àpat al qual assistiren el general Menéndez, el Comissari de l'Exèrcit, Sr. Crtega; el cap d'operacions de Llevant; cap y Comissari del XXI C. E. i gran nombre de caps, oficials i comissaris.

L'àpat transcorregué enmig de gran i animada conversació i es posà en evidència la unanimitat de criteris que entre tots els sectors de l'Espanya lleial hi ha mentre resti un sol invasor estranger sobre el terreny patri.

Aquesta visita ha servit per estrènyer més els llaços de penetració que hi havia entre totes les regions, entorn del Govern d'Unió Nacional.

I ha servit, també, per donar a comprendre quina és la voluntat de Catalunya a l'ensem que ha portat l'escalf de la terra als qui lluny d'ella lluiten per les seves llibertats, consubstancials amb les de la República.

GUEREAU

Avui, 5è aniversari de la mort de F. Macià

Actes que es celebraran:

Mati, a les 10,30, en el Teatre Es-lava.—CONCERT per la Banda Militar del 4rt. Batalló de Reraguarda. Glossaran la finalitat de l'acte els oradors:

J. Silva Castro, per Solidaritat Gallega Antifeixista; Josep M. Muguerra, per la Delegació d'Euzkadí a València; un soldat, en representació dels combatents de Llevant; Grau Mora, pels organismes catalans de València; J. Valentín Escobedo, pel Front Popular Provincial; Juli Just, pels diputats valencians. Presidirà la Delegació de la Generalitat.

NATACIO

Nou rècord mundial

Pel nedador Balke ha estat batut el rècord del món dels 100 metres braça, marca que ha deixat establerta en el temps de 1 minut, 9 s. y 5/10, contra 1 m., 10 s. que tenia l'antic recordman americà Higgins.

Millora el seu propi rècord

En una reunió celebrada a Amsterdam, la nedadora holandesa Tet van Feggelen ha millorat el seu propi rècord del món dels 100 metres dors, fent un temps de 1 m., 13 s.

Rècord nacional

Per la nedadora Van De Kedkore, ha estat batut el rècord nacional belga dels 100 metres braça, en 1 m., 27 s.

Pel campió d'Europa dels 400 metres de l'any que s'acaba, el jove suec Bjorn Borg, han estat coberts els 100 metres dors en 1 m., 7 s., 8/10, quedant així classificat immediatament rera el campió europeu Schlauch.

CICLISME

Calendari europeu de les grans proves

Ha estat acordat el calendari de les grans proves ciclistes per carretera, d'Europa per a l'any 1939. Aquestes seran les següents:

Volta a Luxemburg: del 20 al 23 de maig.

Volta a Bèlgica: del 25 al 29 maig.

Volta a França: del 10 al 30 de juliol.

Volta a Suïssa: del 5 al 13 d'agost.

Corredors australians a Europa

Els dos grans corredors australians Keith Thrugood i Dean Toseand van a començar un viatge per a Europa. Actuaran en els sis dies de París, de Londres, i de Bèlgica i en altres proves importants.

Els sis dies de Kicago

Han estat guanyats per Killian i Vopel amb 1,342 punts enfront dels germans Penden amb 887 punts.

BOXA

Campió que es retira

El negre Alf Brown pensa abandonar definitivament la boxa per dedicar-se a la formació de nous deixebles. Pensa fixar la seva sala a Tolosa.

Campionat mundial de pesos lleugers

El proper mes de febrer a l'estadi de River Plata, que té una cabuda de 180.000 persones, el campió del món Henry Armstrong posarà en joc el seu títol contra el campió argentí Suarez.

Campió al que se li retira el títol

Ha estat desposseït del seu títol de campió d'Europa, dels pesos gall el romanès Aurel Tona per no haver disputat en el plaç previst el seu títol amb l'espanyol Sangili.